

ОЛЕНА ЩЬОГОЛЄВА

ORCID iD: 0000-0002-2213-1250

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри концертмейстерства

Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

classicala5@ukr.net

ВОКАЛЬНИЙ ЦИКЛ ВІТАЛІЯ ГУБАРЕНКА «ПРОСТЯГНИ ДОЛОНІ»

В СУЧАСНОМУ ВИКОНАВСЬКОМУ ПРОЕКТІ

Розглянуто індивідуальний виконавський проект, присвячений ювілейним датам родини Черкашиних-Губаренко, який складався з серії концертів, передачі «Сімейний альбом» та студійного запису аудіодиску під назвою «Поезія і музика» (виконавці Валерія Гуліс (вокал) та Олена Щьоголева (фортепіано). Зроблено ретельний аналіз апробації цієї концертної програми, що об'єднала в собі яскраві зразки камерно-вокальної музики Віталія Губаренка та Ірини Губаренко, а також Михайла Шуха (на вірші Ірини Губаренко). Зорієнтовано думку на сприйняття нової хвилі зацікавленості творчістю батька та доньки. Описано інші концертні програми в Україні та за кордоном за участі різних виконавців. Спрямовано увагу на один із творів представленої програми — вокальний цикл В. Губаренка «Простягни долоні» на слова В. Сосюри ор. 26. Проаналізовано останні наукові дослідження, присвячені життю та творчості В. Губаренка в цілому та обраному твору зокрема. Доведено, що вокальний цикл «Простягни долоні» вже має свою виконавську історію, тому згадано неодноразові виконання минулих років, де він звучав в рамках ювілейних авторських концертів за життя композитора. Найбільш відомим інтерпретатором циклу, виконавцем, якого В. Губаренко особливо цінував, став Олександр Востряков. Підкреслено найважливіші особливості його виконавської версії у супроводі оркестру, зокрема, тяжіння до оперної манери співу, масштабність, драматизм висловлювання. У новому виконавському аспекті проаналізовано вокальний цикл «Простягни долоні» В. Губаренка, написаний в оригіналі для тенора та фортепіано. Здійснено редакцію поетичного тексту, що надала можливість виконувати теноровий цикл у жіночому варіанті та зумовила його індивідуальне творче осмислення. Виявлено нові підходи в інтерпретації цього циклу, а саме: створення зворушливого жіночого образу, підкреслення пісенно-камерного, інтимно-ліричного тону цієї музики. Доведено, що всі засоби музичної виразності підпорядковані власному сприйняттю та розумінню композитором поетичного першоджерела. Зроблено акцент на важливості фортепіанної партії у розкритті широкої палітри почуттів та емоційних станів, наданні більшої метроритмічної свободи солістові. Визначено роль ансамблевого мислення в концертній реалізації нової виконавської версії вокального циклу В. Губаренка «Простягни долоні» на слова В. Сосюри ор. 26.

Ключові слова: камерно-вокальна творчість, виконавська інтерпретація, ансамбль, трактування, засоби виразності, образність.

Постановка проблеми... В історії світової музичної культури є багато прикладів творчих сімей, в яких професійною композиторською творчістю займаються родинні подружжя, а згодом їхні діти. Це сім'ї, в яких музичний

талант передається із покоління в покоління, і виникає своєрідний діалог поколінь. Одним із таких прикладів у вітчизняному культурному просторі є театральна-музично-поетична сім'я Черкашиних-Губаренко.

Постать Віталія Губаренка не потребує представлення — це видатний український композитор, твори якого звучали і звучать у різних містах та концертних залах як в Україні, так і за кордоном. В. Губаренко, насамперед, знаний як композитор-монументаліст: автор тринадцяти опер, восьми балетів, численних симфонічних та вокально-симфонічних творів. Камерна та камерно-вокальна музика хоча і є менш відомою частиною мистецького доробку композитора, натомість все більше привертає увагу виконавців нового покоління та отримує широке суспільне визнання (Щоголева, 2019). Однією з цікавих сторінок камерно-вокальної спадщини В. Губаренка є вокальний цикл «Простягни долоні» на слова Володимира Сосюри ор. 26, на який спрямоване дослідження.

Популярність творчості Ірини Губаренко, доньки Віталія Губаренко та Марини Черкашиної-Губаренко, тільки набирає обертів. Її яскраву особистість як композиторки й поетеси відкривають для себе професійні виконавці та музикознавці, слухачі та шанувальники музики й поезії (Щоголева, 2019). Широта її творчого діапазону охоплює різноманітні музичні та літературні жанри й стилі: від фортепіанних мініатюр і рок-опери до театральної музики і пісень на власні тексти; від віршів і прози до театральних критичних статей. Саме тому на сучасному етапі розвитку виконавського мистецтва виникає потреба в пошуку нових втілень музичного надбання композиторки.

За життя батька та доньки їхня музика ніколи не звучала в одній концертній програмі. Напередодні трьох дат родини Черкашиних-Губаренко — ювілейної дати (80-річчя Марини Черкашиної-Губаренко, 22.06.2018 року) і двох пам'ятних дат (85-річчя Віталія Губаренко, 13.06.2019 р. та 60-річчя Ірини Губаренко, 30.06.2019) — стало актуальним об'єднання яскравих зразків камерно-вокальної музики композиторів в єдиному творчому проєкті. Виникла цілісна ідея запису аудіоальбому, в якому як діалог поколінь була б висвітлена творчість одразу двох митців. Так, Валерією Туліс (вокал) та Оленою

Щьоголевою (фортепіано) була підготовлена програма, в яку увійшли такі камерно-вокальні твори Віталія та Ірини Губаренків: вокальний цикл на вірші Володимира Сосюри «Простягни долоні» та два романси на тексти Фелікса Кривіна В. Губаренка; вокальний цикл на вірші Леоніда Кисельова «Заспівайте, сестро» І. Губаренко. Творчість Ірини була представлена також з іншого боку — як поетеси. В програмі пролунала «Колоколенка» Михайла Шука на її слова.

Вся вищенаведена програма неодноразово апробувалась у Києві. Вона виконувалась в концерті пам'яті Ріхарда Вагнера «Сімейне коло і творча доля митця» в межах Київського вагнерівського товариства (18.02.2018 р.), в Малому залі Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського в концерті з нагоди ювілею М. Р. Черкашиної-Губаренко (22.06.2018 р.), деякі твори з цієї програми прозвучали у квітні 2019 року під час презентації збірки статей «Вибране» М. Д. Капиці та в рамках ІХ Міжнародної наукової конференції «Ювілейні та пам'ятні дати 2019 року» (17.11.2019). Відбувся запис передачі «Сімейний альбом», у якій музичні номери чергувалися з мистецтвознавчим словом М. Р. Черкашиної-Губаренко. У підсумку було зроблено студійний запис цієї програми на аудіодиск під назвою «Поезія і музика»¹.

Нова хвиля зацікавленості творчістю Віталія та Ірини Губаренків зумовила підготовку цілої низки концертів, в яких звучала музика обох композиторів. Так, у 2014 році в рамках української програми відбувся концерт у Франції — Париж, Український культурно-інформаційний центр; виконавці Л. Хахаліна (вокал) та І. Рябчун (фортепіано); у листопаді 2016 року — концерт у Польщі (Гданськ), виконавці Н. Грановська (вокал) та І. Рябчун (фортепіано). Географія українських міст розширилась до Чернігова, Хмельницького та Одеси — 2017 рік, концертний зал Чернігівської обласної філармонії, виконавці В. Туліс (вокал), Я. Денисенко (гобой), О. Ващук (фортепіано); концертний зал Хмельницької обласної філармонії, виконавці В. Туліс і О. Ващук; вересень 2019 рік, Великий зал Одеської музичної академії імені А. Нежданової тощо.

---

¹ Уже третій аудіодиск із серії, присвяченої творчості сім'ї Губаренко. У записі попередніх дисків брали участь І. Даценко (вокал), Ю. Успенська (вокал), І. Рябчун (фортепіано), О. Щьоголева (фортепіано).

Масштабний концерт «Сторінки сімейного альбому» у рамках фестивалю «Arte da Camera: ансамблевий простір» став розширенням горизонтів знайомства з музикою В. Губаренко та І. Губаренко. Він об'єднав у собі величезний діапазон ансамблевої музики обох композиторів, охопивши майже всі періоди їхньої творчості. Саме тому ретельне вивчення специфіки інтерпретації вокального циклу Віталія Губаренка «Простягни долоні» надає можливість багатьом виконавцям різних поколінь проявити свій професіоналізм та індивідуальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Спадщина В. Губаренка активно вивчається вітчизняними музикознавцями. Різним аспектам його творчості присвячені численні статті, об'єднані у збірках «Віталій Губаренко: Сторінки творчості. Статті, дослідження, спогади» (2003) та «Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського» (2014), стаття у навчальному посібнику «Українська музична культура» Л. Кияновської (2002).

Окремо слід відзначити дві фундаментальні праці, присвячені життю та творчості композитора — це монографії І. С. Драч «Композитор Віталій Губаренко: Формула індивідуальності» (2002) та Г. М. Полянської «Жанровий пошук у балетній музиці Віталія Губаренка» (2017). Книга Г. М. Полянської зосереджена на виявленні основних напрямів пошуку композитором власної музичної мови у балетних партитурах. У монографії І. С. Драч розглянуто його симфонічні, оперні, камерні твори, простежено еволюцію стилю композитора. Камерно-вокальній творчості В. Губаренка, зокрема вокальному циклу «Простягни долоні» на слова В. Сосюри, присвячена також стаття І. С. Драч (1999). Цей твір розглядається авторкою у контексті розвитку, наскрізного значення інтимно-ліричної, глибоко особистісної теми у творчості композитора. Акцентується увага на невід'ємності впливу філософського світосприйняття і загального емоційного стану митця на трактування образів поета.

Однією з сучасних дослідниць творчості В. Губаренка є Наталія Шмельова. У своїй статті (2009) вона базується на виконавській версії народного артиста України Олександра Вострякова. При аналізі цього твору простежується літературно-сюжетний план твору, засоби драматургічного та

композиційного об'єднання циклу, акцентується увага на рисах оперного мислення композитора. Однак слід зауважити, що, з одного боку, Н. Шмельова аналізує вокальний цикл з фортепіанним варіантом акомпанементу та його особливостями, з іншого — бере за основу виконавську версію у супроводі оркестру. В цьому вбачається деяка непослідовність. Оперне переосмислення камерно-вокального циклу В. Губаренка більш логічно було б аналізувати на основі його оркестрової версії, якій композитор дав жанрове визначення «Поєма для тенора та камерного оркестру».

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей нової виконавської версії вокального циклу В. Губаренка «Простягни долоні» ор. 26 та розкритті індивідуальних творчих рішень його трактовки В. Туліс (сопрано) та О. Щоголевою (фортепіано).

Завдання дослідження:

- 1) проаналізувати особливості виконавської інтерпретації вокального циклу В. Губаренка «Простягни долоні» у версії для жіночого голосу та фортепіано;
- 2) простежити взаємозв'язок поетичного слова В. Сосюри та музичної мови В. Губаренка у вокальному циклі В. Губаренка «Простягни долоні»;
- 3) визначити роль ансамблевого мислення в новій виконавській версії вокального циклу В. Губаренка «Простягни долоні» на слова В. Сосюри ор. 26.

Виклад основного матеріалу дослідження... В. Губаренко написав вокальний цикл «Простягни долоні» на слова В. Сосюри у 1977 році у Харківський період своєї біографії¹. Обрані композитором вірші не пов'язані між собою єдиним композиційним задумом та створені поетом у різні роки. Втім, всі вони є зразками любовної лірики поета, яка займає особливе місце у творчості В. Сосюри.

Цикл складається з п'яти романсів, написаних для тенора та фортепіано².

---

¹ Всього В. Губаренко створено п'ять вокальних циклів: «Із поезій Йосипа Уткіна» (1962); «Барви та настрої» (сл. І. Драча, 1965); Два романси (сл. Ф. Кривіна, 1966); «Простягни долоні» (сл. В. Сосюри, 1977); «Осінні сонети» (сл. Д. Павличка, 1983).

² Майже всі свої вокальні цикли В. Губаренко оркестрував. Отже, «Простягни долоні» має дві версії супроводження: оркестрову та фортепіанну.

Прем'єра його версії з оркестровим супроводом відбулася 15 листопада 1978 року в Харківській філармонії (соліст В. Журавльов, диригент В. Жорданія). В рамках ювілейних авторських концертів цикл звучав у виконанні О. Вострякова, якого композитор особливо цінував як блискучого виконавця і оперного, і камерного репертуару. У 1989 році оркестрова версія пролунала в концерті до 55-річчя В. Губаренка в Малому залі Київської консерваторії, у 1994 році — до 60-річчя композитора в Колонному залі Національної філармонії України у супроводі Філармонічного симфонічного оркестру (за диригентським пультом І. Палкін). До 65-ї річниці, в день народження В. Губаренка (13 червня 1999 р.), цикл виконувався в київському Українському домі. Саме цей концерт виявився останнім ювілейним авторським концертом, на якому був присутній сам В. Губаренко. До свого 70-річчя композитор, на жаль, не дожив.

О. Востряков у своїй виконавській інтерпретації схиляється до оперної манери співу, масштабності та драматизму висловлювання, і такий підхід є цілком виправданим та переконливим. Вирішальна роль в цьому належить особливостям природного обдарування співака та самій оркестровці, складу камерного симфонічного оркестру, який вимагає більш насиченого звучання голосу. «Камерний цикл перетворювався на справжню моновиставу, по-оперному драматично загострену, — пише в своїй монографії І. С. Драч стосовно виконання циклу О. Востряковим. — Інтимне ліричне начало насичувалося мужністю та волею, підіймалося на рівень філософського узагальнення, розкриваючи феномен мистецької долі як такий» (2002, с. 120).

При створенні нової версії вокальний цикл «Простягни долоні» зазвучав у виконанні жіночого голосу та фортепіано. Валерією Туліс була зроблена редакція поетичного тексту. У фрагментах, де мова йшла від чоловічого імені, текст був коректно трансформований, що дало можливість виконувати цикл у жіночому сопрановому варіанті (№1 — тт. 5, 7, 39, 41, 43, 44, 61, 66; №4 — тт. 51–53; №5 — тт. 64–66; 72–75). У такому оновленому вигляді ця музика звучить дуже природно. Задачею виконавців було створити зворушливий

жіночий образ. Сам тембр та теситура жіночого голосу робить її дещо інакшою: змінює характер твору, надає інтимності та камерності, легкості та ліризму, ніжності та простоти. Такому враженню сприяє фортепіанний акомпанемент. У романсах передаються різні відтінки почуттів, зміни внутрішнього душевного стану героїні — це життєрадісність, відчуття сповненості надії, та, навпаки, невпевненість, сум, розчарування, навіть відчай. Трактування вокального циклу саме в камерній манері дало змогу розкрити більший спектр емоційних нюансів. Їх широка палітра вимагає від виконавців тонких звукових градацій, контрастних переключень, пошуків нових тембрів.

Важливу роль у створенні відповідного образу в кожному номері циклу відіграє обраний темп. Фортепіанний супровід, на відміну від оркестрового, надає більшу метроритмічну свободу солістові. Коли складається справжній творчий тандем «соліст — концертмейстер», виникає взаємне відчуття впевненості в тому, що кожний виконавський намір буде сприйнятий та підхоплений партнером. У процесі музикування, особливо на концертній естраді, природним стає народження спонтанного інтерпретаційного рішення. Це виражається у тонких агогічних переходах поміж фразами та всередині фраз (№1 — тт. 1–12; 32; 70; 35–36; №2 — тт. 29; 35), у гнучких темпових змінах (№3 — тт. 26, 27; №5 — тт. 8, 9), у тривалості цезур як у кожному окремому номері (№1 — тт. 22; №2 — тт. 10, 11; №4 — тт. 20, 60. №5 — тт. 19; 24; 28; 41), так і поміж частинами циклу. Усе це є важливим для охоплення виконавцями та сприйняття слухачами форми твору в цілому. Виконуючи цю музику, такі прийоми є дуже значущими, тому що для В. Губаренка тут першорядним є слово, від якого композитор відштовхується у своїх творчих намірах. «Поезія Сосюри <...> не ставила межі уяві і дозволяла переживати віршовані рядки глибоко індивідуально», — наголошує І. С. Драч (2002, с. 118). Засоби виразності музичної тканини — різноманітність фактури, гармонічного плану, штрихи, артикуляція — все це підкреслює суть поетичного першоджерела, підпорядковується йому і, водночас, розкриває особисте сприйняття, розуміння, власне відношення композитора до обраних віршів. Це

відчувається з перших тактів музики.

№1. «Я вітра спитаю...» (*Moderato, semplice*) — відкриває цикл, вводить в стан нерішучості та невпевненості, що досягається завдяки ланцюжку нестійких гармонічних зворотів та витіюватості мелодичної лінії. В цьому номері, як і в більшості наступних номерів (№2, 4, 5), образ природи виступає як окремий персонаж. Питальні звернення до вітру, моря, сонця про взаємність любові залишаються без відповіді.

Композитор використовує цікавий ансамблевий прийом: переплетення фортепіанної та вокальної партій, взаємопродовження гнучких мелодичних фраз, що зумовлює рівноцінність смислового навантаження в партіях обох виконавців. Перед ними ставиться задача грати максимально природно, цілісно відтворюючи «ансамблевий рух», що у своєму поступі має уподібнитись до «єдиного дихання», сповненого «легатним» звучанням. Кожна поетична фраза важлива, для кожної знайдено своє музичне втілення. Завдяки принципу фактурної, динамічної та темпової контрастності (тт. 22, 70), звукообразності («Лиш ридає...» т. 23; «А море мовчить...» т. 46–60), рельєфно видозмінюється емоційний стан героїні. Такі контрастні епізоди вимагають від виконавців швидкості емоційних переключень, відчуття міри цезур та темпових відхилень. Це стосується майже всіх наступних частин циклу.

Говорячи про заключний епізод цього номеру — *Agitato* (т. 70 і до кінця), Н. Шмельова у своїй статті визначає риси оперного монологу та якості крупних музично-сценічних форм (2009, с. 167). Такий погляд є цілком виправданим відносно згаданої виконавської версії О. Вострякова в супроводі оркестру. В інтерпретації В. Туліс та О. Щоголевої про зміну стилістики мова не йде — інтерес в цьому випадку полягає саме в тому, щоб підкреслити пісенно-камерний тон цієї музики. Драматичний епізод (аналогічний попередньому тт. 22–30) залишається в межах романсового жанру, але виконавці не виключають іншого підходу у майбутніх виступах.

№2. «Осінній сад» (*Sostenuto, dolente*) — спочатку вводить у стан відчуження, смутку та самотності. У віршах та музиці приховано подвійний

зміст: осінь у природі та осінь в душі. Основна тема, яка починається з секундової інтонації, звучить у вузькому діапазоні на остинатному фоні «ля». Вона тричі повертається у варіантному викладенні. Переривають такий неначе застиглий емоційний стан «надривні епізоди», що не позбавлені звукообразності («...стрясають їх пориви вітру злі...», тт. 7–10; «Розриви хмар, неначе ополонки...», тт. 21–34). Виразною та контрастною музикою композитор знову підкреслює, «виспіває» кожен змістовну фразу віршів. Такі перепади настрою вимагають великого різноманіття звукових градацій.

№3. «Простягни долоні» (*Allegretto, leggero*) — центральний номер, який дав назву всьому циклу, єдиний, що написаний в мажорній тональності (*фа мажор*). Це яскрава, світла кульмінація, життєрадісна сторінка твору. Виділяється широким мелодизмом вокальної партії, яка розгортається на фоні енергійно-пульсуючого акомпанементу. На відміну від інтерпретації О. Вострякова, де весь номер витриманий в голосному динамічному нюансі, у новій виконавській версії динамічна палітра партії солістки максимально наближена до композиторських вказівок та відрізняється тонким динамічним нюансуванням (тт. 26–35), грайливою зміною настроїв і легкістю.

№4. «Немов осіннє павутиння» (*Larghetto*) — величезний контраст порівняно з попереднім романсом, з №2 він пов'язаний осінньою тематикою. В музиці наочно передається почуття героя (героїні), тривожного заціпеніння його внутрішнього стану, який порівнюється з природою, що засинає: «Немов осіннє павутиння, мої думки... як сни...» (тт. 7–16). Насправді, фігурації фортепіанної партії звучать незмінним гнітючим фоном, немов павутиння, що оплітає все навкруги. Фактура насичена різкими дисонансами, хроматизмами, тритоновими зворотами. В цьому номері піаніста спіткають деякі незручності, адже виконання фігурацій на тихому нюансі (*pianissimo*) має бути «рівним» та «легатним» (в оркестровому варіанті кожен ліній поліфонічної фактури грає окремий інструмент). Якщо в перших двох з половиною тактах *legato* можливе завдяки перенесенню частини фактури з правої в ліву руку, то починаючи з третього такту, зі вступом теми в басу (аналогічно в т. 30), перехід на *cvasi*

legato повинен виконуватися непомітно, «без швів». Щоб досягти такого ефекту, важливим є коректне використання педалі та напівпедалі. Гармонічна хиткість акомпанементу не дає чіткої ладової опори солістові. Тому, окрім образних та характеристичних задач, в цьому номері для вокаліста є непростотою і важливою чистота інтонування мелодії.

Після середнього розділу, що містить два контрастних епізоди, хоральний та декламаційно-драматичний, відбувається повернення до первинного спустошеного стану. Тематичний матеріал в репризі подається на тон нижче в стислому вигляді.

№5. «Замела ніжні квіти зима» (*Lento, dolente*) — заключна мініатюра — смислова кульмінація твору. Сили природи знов відіграють символічну роль: зима постає як вирок всьому живому, в тому числі й людині: «...І хвилини прожиті мої замітають сніги забуття...» (тт. 42–49).

На початку ніжна зворушлива мелодія на фоні хиткого акомпанементу звучить як колискова. Втім, в інтонаційній основі вона збігається з «*Dies irae*», що саме по собі визначає сенс як останнього романсу, так і вокального циклу в цілому. Імітації цього мотиву в фортепіанній партії червоною стрічкою проходять крізь всі мініатюри. Підкреслюють драматизм емоційні динамічні сплески. Епізод, що нагадує невідворотну трагічну ходу, веде до кульмінації наприкінці твору, де основна тема звучить у модифікованому вигляді (на *fortissimo* в октавному викладенні). Такий драматургічний хід підкреслює приреченість фіналу. Загалом цей номер сприймається немов поетичний заповіт, сенс якого полягає в тому, що поет, митець залишає свій слід на землі лише у творчості, в пісні.

Висновки. Камерно-вокальна творчість Віталія Губаренка та Ірини Губаренко останнім часом все більше привертає увагу музикознавців, виконавців та слухачів. Індивідуальний проект, присвячений творчості цих митців, сприяв подальшій популяризації музики вітчизняних композиторів та надав можливість ознайомитися з яскравими зразками їхньої творчої спадщини. Багатопланова та насичена змістом музика циклу В. Губаренка «Простягни долоні» потребує

особистого глибокого розуміння і майстерного володіння широкою палітрою виконавських прийомів. Існує нерозривний взаємозв'язок музичної мови, застосованої В. Губаренко в цьому творі, та поетичного тексту, пропущеного крізь призму власного сприйняття композитора. Створення зворушливого жіночого образу вимагає камерного «інтимного» відтворення цієї музики; тонкого ансамблевого відчуття якостей «творчого тандему»; індивідуальної харизми виконавців; їх сценічного артистизму та оригінальних інтерпретаційних рішень.

Перспективи подальших розвідок у вказаному напрямі вбачаються у вивченні мистецької спадщини родини Губаренків, творчість яких залишається сучасною та відкритою до різноманітних індивідуальних інтерпретацій.

Список використаної літератури і джерел

1. Драч, І. С., 1999. Вокальна лірика Віталія Губаренка. *Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія: мистецтвознавство*, 1 (2), сс.37–40.
2. Драч, І. С., 2002. *Композитор Віталій Губаренко: Формула індивідуальності*. Суми: СДПУ ім. А. С. Макаренка.
3. Кияновська, Л. О., 2002. *Українська музична культура*. Київ: ДМЦНЗКМ.
4. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2003, Випуск 32, книга 4 : *Віталій Губаренко: Сторінки творчості. Статті, дослідження, спогади*.
5. Полянська, Г. М., 2017. *Жанровий пошук у балетній музиці Віталія Губаренка*. Ніжин: Лисенко М. М.
6. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*, 2014, 2.
7. Шмелева, Н. В., 2009. Музыкальные метаморфозы любовной поэзии В. Сосюры в вокальном цикле Виталия Губаренка «Простягни долоні». *Теоретичні проблеми мистецтвознавства у дзеркалі культурології*, 30, сс.164–173.
8. Щоголева, О. В., 2019. «*Сторінки сімейного альбому*» в рамках фестивалю «*Arte da camera*», [online]. Режим доступу: <mus.art.co.ua/storinky-simeynoho-al-bomu-v-ramkakh-festu-arte-da-camera> [дата звернення: 04.12.2019].

References

1. Drach, I. S., 1999. Vokalna lirika Vitaliia Hubarenka [Vocal lyrics by Vitaliy Hubarenko]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho pedahohichnoho universytetu. Serii: mystetstvoznavstvo*, 1(2), pp.37–40.
2. Drach, I. S., 2002. *Kompozytor Vitalii Hubarenko: Formula indyvidualnosti* [Composer Vitalii Hubarenko: Formula of personality]. Sumy: Sumskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. A. S. Makarenka.
3. Kyianovska, L. O., 2002. *Ukrainska muzychna kultura* [Ukrainian Music Culture]. Kyiv: DMTsNZKM.
4. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho, 2003, Issue 32, Volume 4 : *Vitalii Hubarenko: Storinky tvorchoosti. Statti, doslidzhennia, spohady* [Vitalii Hubarenko: Creativity pages. Articles, research, memories].
5. Polianska, H. M., 2017. *Zhanrovyy poshuk u baletnii muzytsi Vitaliia Hubarenka* [Genre search in ballet music of Vitalii Hubarenko]. Nizhyn: Lysenko M. M.
6. *Chasopys Natsionalnoii muzychnoi akademii Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho* [Magazine of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky], 2014, 2.
7. Shmeleva, N. V., 2009. Muzykal'nye metamorfozy ljubovnoi poezii V. Sosyury v vokal'nom tsikle Vitaliia Gubarenka «Prostiahny doloni» [Musical metamorphoses of V. Sosyura's

love poetry in Vitaly Gubarenko's vocal cycle "Prostyagni Dolony"]. *Teoretychni problemy mystetstvoznavstva u dzerkali kulturolohii*, 30, pp.164–173.

8. Shchoholieva, O. V., 2019. «*Storinky simeinoho albomu*» v ramkakh festu «*Arte da camera*» ["Pages of the family album" as part of the festival "Arte da camera"], [online]. Available at: <mus.art.co.ua/storinky-simeynoho-al-bomu-v-ramkakh-festu-arte-da-camera/> [accessed: 04 December 2019].

OLENA SHCHOHOLIEVA

ORCID iD: 0000-0002-2213-1250

PhD of Art History,

Associate Professor at the Accompaniment Department,

P. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine

(Kyiv, Ukraine)

classicala5@ukr.net

THE VOCAL CYCLE OF VITALII HUBARENKO "HOLD OUT THE PALMS" IN A MODERN MUSICAL PROJECT

An individual performing project dedicated to the anniversaries of the Cherkashin-Hubarenko family, which is consisted of a series of concerts, a program "Family Album" and a studio recording of an audio CD called "Poetry and Music" (performed by Valeria Tulis (vocals) and Olena Shchoholieva (piano)), was considered. A detailed report was made on the approbation of this concert program, which had included bright examples of chamber and vocal music by Vitaliy Hubarenko and Iryna Hubarenko, as well as Mykhailo Shukh (based on poems by Iryna Hubarenko). Particular attention was drawn to a new wave of interest in the work of father and daughter. In this regard, other concert programs in Ukraine and abroad with the participation of various performers were mentioned. Attention was focused on the vocal cycle of V. Hubarenko "Hold on the palms" to the words of V. Sosiura op. 26 which is one of the works of the presented concert program. The latest research on the life and work of V. Hubarenko in general, and the selected work in particular, were analysed. The vocal cycle "Hold out the palms" already has its own performance history, so the multiple performances of the past years were mentioned, where it was performed as part of the anniversary author's concerts during the composer's life. Oleksandr Vostryakov became the most famous interpreter of the cycle and the performer whom V. Hubarenko especially appreciated. The most important features of his performance version accompanied by an orchestra are emphasized, in particular the attraction to the opera style of singing, scale, dramatics of expression. The vocal cycle "Hold on the palms" by V. Hubarenko, written in the original for tenor and piano, was analysed in the new performance aspect. The poetic text was edited, which made it possible to perform a tenor cycle in the female version and determined its individual creative understanding. New approaches in the interpretation of this cycle were identified, namely: the creation of a touching female image, the emphasis on the song-chamber, intimate-lyrical tone of this music. Attention was paid to the subordination of all means of musical expression to the composer's own perception and understanding of the poetic source. Emphasis was placed on the importance of the piano part in revealing a wide range of feelings and emotional states, in giving more metrorhythmic freedom to the soloist. The role of ensemble interrelation, "creative tandem" of performers in the formation of the general figurative impression was determined.

Keywords: chamber and vocal creativity, performing interpretation, ensemble, interpretation, means of expression, figurativeness.

Стаття надійшла до редакції 29.05.2020